

Nr 186.

Av herr **Vennerström**, om *skrivelse till Kungl. Maj:t*
angående meddelande av särskilda enhelliga bestämmelser i fråga om domares utbildning m. m.

Vårt rättsväsende har enligt mitt förmenande i allt för ringa grad varit föremål för sådan uppmärksamhet från riksdagens sida, som bort betingas av denna samhällsangelägenhets vikt och betydelse. Vådan av ett dylikt förbiseende har i våra dagar ofta trätt i dagen i de länder, där omständigheterna medfört en mer eller mindre grundlig omvandling av samhällets ekonomiska och politiska struktur, i det att det gamla rättsväsendet kommit att kvarstå i det nya samhällets mitt som ett slags anakronism men en anakronism av den art, som visat sig äga positiv förmåga att verka hämmande å den nya samhällsutvecklingen.

I vårt land, varest en politisk utveckling av ovan angiven art även föresiggått, sammanhänger det bristande intresse för rättsväsendet, som kommit till synes, med det förhållande, att under de senaste tio åren så gott som varje förslag till reformer på området lätt nog kunnat avvisas med hänvisning till processkommissionen och dess arbete å utarbetande av helt nya grunder för en blivande modern processlagstiftning.

Allt eftersom tidpunkten, då processkommissionens förslag kunde tänkas föreligga, skjutits mot ett allt avlägsnare fjärran, och även alldeles oberoende av denna synpunkt, har dock under senare tider allt mer den åskådningen gjort sig gällande, att processkommissionens arbete icke borde utgöra hinder för vidtagande av sådana ändringar i vårt rättegångsväsende, som betingades av utvecklingens krav. Men alldeles särskilt har det framhållits, att en blivande modern rättegångsordning i vissa avseenden betingade förberedande åtgärder, för att möjlighet överhuvudtaget skulle föreligga att i praktiken omsätta den nya ordningen i sin helhet.

Enligt min uppfattning måste den viktigaste av dylika åtgärder vara den, som hänför sig till det personliga momentet i rättsväsendet, till frågan om domarekvalifikationerna och domarkompetensen. Utan att i minsta mån vilja beröva den svenska domarekåren något av vad densamma tillkommer av uppskattning, synes det mig, som om ändock mycket tydde på, att hos oss — lika litet som i andra länder — en vid en sekelgammal ordning invand domarestam skulle kunna a priori antagas besitta de egenskaper, som komma att befinnas nödiga för den blivande rättegångsordningens förseende med det rätta innehållet.

Även om det skulle visa sig möjligt att vid den nya processordningens genomförande förfara som på sin tid i Österrike, d. v. s. om äldre domare skulle försättas i något slags disponibilitet och plats beredas åt ungdomen, synes det vara tvivel underkastat, om hos oss vid nämnda tid skulle finnas tillgängligt ett tillräckligt stort antal för de krävande nya uppgifterna väl kvalificerade domare.

Med hänsyn härtill synes det vara en aktuell angelägenhet, att redan nu en undersökning vidtages angående vår domarekår, närmare bestämt angående grunderna för domareutbildningen, för domstolarnas rekrytering, för befordringsväsendet o. s. v.

Den ifrågasatta utredningen bör verkställas oberoende av processkommissionens arbete. Det gäller nämligen att utreda, vilka åtgärder som böra vidtagas för att vid domarekårens rekrytering sådana synpunkter må bli de avgörande, som kunna förväntas i en framtid bli de.

På grund av vad jag sålunda i korthet anført, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning, huruvida utan avvaktan å den nya rättegångsordningen särskilda, enhetliga bestämmelser borde meddelas i fråga om domares utbildning, domstolarnas rekrytering, befordringsväsendet vid domstolarna och därmed sammanhängande spörsmål.

Stockholm den 31 januari 1922.

Ivar Vennerström.